

ระบับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชนแออัดคลองเตย :
การศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนหมู่บ้านพัฒนา

นางสาวทัศนีย์ จิรรัตน์วัฒนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-567-399-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012351

I 15782931

THE BASIC LITERACY LEVEL OF THE PEOPLE IN KLONG TEOY SLUM :
A CASE STUDY OF MOO-BAN PATTANA COMMUNITY

Miss Tasanee Chiraratwatana

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Non-Formal Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-567-399-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชนแออัดคลองเตย :
การศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนหมู่บ้านพัฒนา

โดย

นางสาวทัศนีย์ จิรารัตน์วัฒนา

ภาควิชา

การศึกษานอกโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์อุณา นพคุณ

รองศาสตราจารย์ประคอง กรรณสูต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อุณา นพคุณ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประคอง กรรณสูต)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกียรติวรรณ อมาตยกุล)

..... กรรมการ
(นางประทีป อึ้งทรงธรรม ยาคะ)

เรียง และในคำถามแบบไม่มีคำตอบนำ ใควิเคราะห์และสรุป แลวนำเสนอในรูปความเรียง และสอง แบบทดสอบความสามารถพื้นฐานของโครงการวิจัยและวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี ที่ใช้ทดสอบในปี 2524 และ 2525 ประกอบด้วยวิชาภาษาไทยและเลขคณิต นำข้อมูลจากผลการทำแบบทดสอบความสามารถพื้นฐานทั้งวิชาภาษาไทย เลขคณิต และจากคะแนนรวมทั้งสองวิชามาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เสนอผลระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และการกระจาย (S.D.) ใช้สถิติทดสอบที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานจำแนกตามเพศ ทดสอบค่าเอฟ (F) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐาน จำแนกตามอาชีพและระยะเวลาที่จบการศึกษา ถ้าผลการวิเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ก็ทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธี ทูกี (บี) [Tukey (b)]

ผลการวิจัย

1. จำนวนประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนามากกว่าครึ่ง มีระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานสูงกว่าค่าเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 52 และปรากฏผลลักษณะเดียวกันในวิชาภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 54 ส่วนในวิชาเลขคณิต จำนวนประชาชนมีระดับการรู้หนังสือวิชาเลขคณิตสูงกว่าค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 50

2. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามระยะเวลาที่จบการศึกษา พบว่า ประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนาที่จบการศึกษาแล้วในระยะเวลาที่นานกว่า มีระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานต่ำกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาแล้วในระยะเวลาที่สั้นกว่าอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ ประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนาที่จบการศึกษาแล้วในช่วงระยะเวลา 9 - 12 ปี และ 13 - 16 ปี มีระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานสูงกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาแล้วตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งในวิชาภาษาไทยก็ปรากฏผลลักษณะเดียวกัน ส่วนในวิชาเลขคณิต พบว่า กลุ่มที่จบการศึกษาแล้วในช่วงระยะเวลา 13 - 16 ปี มีระดับการรู้หนังสือวิชาเลขคณิตสูงกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาแล้วตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามเพศ พบว่า ชายมีระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานสูงกว่า

หญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และยังพบว่าชายมีระดับการรู้หนังสือวิชาเลขคณิตสูงกว่าหญิงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนในวิชาภาษาไทย พบว่า ทั้งชายและหญิงมีระดับการรู้หนังสือวิชาภาษาไทยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

4. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนาที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 คือ ประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนากลุ่มผู้ว่างงาน มีระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานสูงกว่ากลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และยังพบว่า กลุ่มผู้มีอาชีพรับจ้างและกลุ่มผู้ว่างงาน มีระดับการรู้หนังสือวิชาภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มผู้ประกอบอาชีพอิสระ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนในวิชาเลขคณิต พบว่า กลุ่มที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับการรู้หนังสือวิชาเลขคณิตไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title The Basic Literacy Level of The People in Klong
Teoy Slum : A Case Study of Moo-Ban Pattana
Community

Name Miss Tasanee Chiraratwatana

Thesis Advisor Associate Professor Oonta Nopakun
Associate Professor Prakong Karnasoot

Department Non-Formal Education

Academic Year 1986

ABSTRACT

Purposes

1. To study the Basic Literacy Level of the people who had graduated from Prothom Suksa 4 and are living at Moo-Ban Pattana Community.
2. To compare the Basic Literacy Level of the people who had graduated from Prothom Suksa 4 in relation to their different backgrounds.

Procedures

The Samples employed in this investigation were 301 residents of Moo-Ban Pattana Community, who had graduated from Prathom Suksa 4 and did not continue their formal education. The data were collected through interviews and the Basic Ability Test, which was composed of the Thai Language Test and the Arithmetic Test, administered to 318 people who had graduated from Prathom Suksa 4 and whom the investigator came acrossed. These 318 people were the sample size calculated by the Niyom Purakam's formula, but 301 interviews form and the Basic

Ability Test was found to be perfected. Two instruments were used in this investigation. The first was the close and open-ended interview form designed by the investigator, which consisted of 3 sections ; the general background, the educational background and the background concerning the consistent level of literacy. The results from the close-ended interview items were analyzed, classified and presented in the form of tables and literatures, but the results of the open-ended interview items were analyzed and summarized in the form of literatures only. The second, research instrument used was the Basic Ability Test of the Micro Planning of Education at the Provincial Level, Project of the Office of National Education Commission, Office of the Prime Minister, 1981 and 1982. The test was composed of two sub-test ; one in Thai Language and the other in Arithmetic Tests. The mean (\bar{X}) scores and the standard deviation (S.D.) of the Thai Language, the Arithmetic and the mean of the sum scores of these two subjects will be analyzed. Then, the different of the Basic Literacy Level among the two sexes will be found, through the mean (\bar{X}) scores and the t-test analysis. The F-test will also be used to compare the mean (\bar{X}) scores of the Basic Literacy Level in relation to the occupations and graduated time. If there is significant difference at the .05 level, then, the Tukey (b) method will be used.

Results

1. It was found that 52 percents of the people's Basic Literacy Level was higher than the mean (\bar{X}) scores and 54 percents got higher scores than the mean (\bar{X}) scores in Thai Language, but in Arithmetic 50 percents of the people got higher scores than the mean (\bar{X}) scores.

2. The result of the analysis when compared with the mean (\bar{X}) scores of the Basic Literacy Level of the people, was related to the time in graduation that was ; the longer graduation time, the lower Basic Literacy Level, which was significantly different at the .05 from the people who graduated in shorter time. The Basic Literacy Level of the people who had graduated from 9 - 12 years and 13 - 16 years, were higher significantly at the .05 level than those who graduated longer than 21 years. The same result was also found in the Thai Language. For Arithmetic, it was found that the mean (\bar{X}) scores of the people who had graduated from 13 - 16 years were higher significantly at the .05 level than those who graduated more than 21 years.

3. The result of the analysis used to compare the mean (\bar{X}) scores of the Basic Literacy Level between the male and female residents, was that the male were higher significantly at the .05 level than the female. It was also found that the male had higher scores significantly at the .05 level than the female in Arithmetic. In Thai Language the mean (\bar{X}) of the scores of both sexes were not significantly different at the .05 level.

4. It was found that the mean (\bar{X}) scores in the Basic Literacy Level, in relation to the residents' occupations were significantly different at the .05 level. The Basic Literacy Level of the unemployed were higher significantly at the .05 level than those who have independent occupations. The Thai Language level of the employed and unemployed were higher significantly at the .05 level than those who have independent occupations. The Arithmetic level of the people with different occupations were not significantly different at the .05 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์อุณา นพคุณ และรองศาสตราจารย์ประคอง กรรณสูต อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนส่งเสริมกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดเวลาที่วิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกียรติวรรณ อมาตยกุล และ คุณประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ช่วยกรุณาตรวจแก้ไข ให้คำแนะนำการทำแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ๆ ที่กระตุ้นเตือน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ขอขอบคุณ คุณวันดี จงคงคา ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำและให้คำปรึกษาในด้านโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ขอขอบคุณน้อง ๆ และเพื่อน ๆ ทุกคน ที่มีส่วนช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ทัศนีย์ จิรารัตน์วัฒนา

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ช
กิตติกรรมประกาศ.....	ญ
รายการตารางประกอบ.....	ท
รายการภาพประกอบ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานในการวิจัย.....	3
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ความหมายของการรู้หนังสือ.....	9
ความสำคัญของการรู้หนังสือ.....	11
การลงทุนและการส่งเสริมเพื่อการรู้หนังสือ.....	13
สภาพการรู้หนังสือ : ผลที่ได้รับจากการลงทุนเพื่อการรู้หนังสือ.....	15
องค์ประกอบที่มีผลกระทบต่อสภาพการรู้หนังสือ.....	20
การจำการลืมนหนังสือ.....	22
สถิติผู้ไม่รู้หนังสือในประเทศไทย.....	25
โครงการแก้ไขปัญหาการไม่รู้หนังสือในประเทศไทย.....	27

สารบัญ (ต่อ)

บท	หน้า	
2	วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)	
	โครงการการศึกษาออกโรงเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาการไม่รู้หนังสือ และการป้องกันการลืมนั่งสือ.....	28
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
	ข้อมูลชุมชนหมู่บ้านพัฒนา.....	41
3	การดำเนินการวิจัย.....	50
	ประชากรและการสุ่มตัวอย่างประชากร.....	50
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
	การทดลองเครื่องมือ.....	52
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
	การดำเนินการทดสอบ.....	54
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
	การวิเคราะห์ห้วงศุภผลหลังทั่วไป.....	58
	การวิเคราะห์ห้วงศุภผลหลังทางการศึกษา.....	62
	การวิเคราะห์ห้วงศุภผลหลังของการคงสภาพการรู้หนังสือ.....	64
	การเสนอตารางระดับการรู้หนังสือวิชาภาษาไทย เลขคณิตและชั้น พื้นฐาน จำแนกตามเพศ อาชีพ และระยะเวลาที่จบการ ศึกษา.....	68
	การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับการรู้หนังสือวิชาภาษาไทย เลขคณิต และชั้นพื้นฐาน.....	70
	การเปรียบเทียบระดับการรู้หนังสือวิชาภาษาไทย เลขคณิต และ ชั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ อาชีพ และระยะเวลาที่จบการ ศึกษา.....	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	78
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ.....	78
สรุปผลการวิจัย.....	80
อภิปรายผล.....	84
ขอเสนอแนะ.....	97
บรรณานุกรม.....	99
ภาคผนวก.....	107
ภาคผนวก ก.	108
ภาคผนวก ข.	110
ภาคผนวก ค.	127
ภาคผนวก ง.	146
ภาคผนวก จ.	161
ประวัติผู้เขียน.....	168

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามสถานภาพทางอาชีพ.....	58
2	จำนวนและร้อยละของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามเพศ และสถานภาพทางอาชีพ	59
3	จำนวนและร้อยละของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามประเภทเวลาการทำงาน	60
4	จำนวนและร้อยละของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามจำนวนวันที่ทำงานต่อเดือน	61
5	จำนวนและร้อยละของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามรายได้ที่ไ้รับต่อเดือน	62
6	จำนวนและร้อยละของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามระยะเวลาที่จบการศึกษา	63
7	จำนวนและร้อยละของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามระดับความคิดเห็นที่โรงเรียนมีส่วนช่วยให้อ่านออกเขียนได้และคิดเลขเป็น	64
8	จำนวนและร้อยละของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามโอกาสการอ่านหนังสือ การเขียนหนังสือ และการคิดเลข	65
9	จำนวนและร้อยละของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามความต้องการศึกษาต่อเพิ่มเติม	67
10	ค่าเฉลี่ยและการกระจายของระดับการรู้หนังสือวิชาภาษาไทย เลขคณิต และขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามเพศ อาชีพ และระยะเวลาที่จบการศึกษา	69
11	ค่าเฉลี่ยระดับการรู้หนังสือวิชาภาษาไทย เลขคณิต และขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนาที่ต่ำและสูงกว่าค่าเฉลี่ย	70

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยควยสถิติทดสอบทีของระดับการ รู้หนังสือวิชาภาษาไทย เลขคณิต และขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชน หมู่บ้านพัฒนา จำแนกตามเพศ	71
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยการทดสอบค่าเอฟ (F) เพื่อ เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการรู้หนังสือวิชาภาษาไทย เลขคณิต และขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชนหมู่บ้านพัฒนา จำแนกตาม อาชีพ และระยะเวลาที่จบการศึกษา	72
14	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการรู้หนังสือวิชาภาษาไทยของประชาชนใน ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาระหว่างกลุ่มที่มีอาชีพต่างกัน	73
15	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชน หมู่บ้านพัฒนาระหว่างกลุ่มที่มีอาชีพต่างกัน	74
16	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการรู้หนังสือวิชาภาษาไทยของประชาชนใน ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาระหว่างกลุ่มที่มีระยะเวลาที่จบการศึกษาต่างกัน ...	75
17	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการรู้หนังสือวิชาเลขคณิตของประชาชนใน ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาระหว่างกลุ่มที่มีระยะเวลาที่จบการศึกษาต่างกัน ...	76
18	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการรู้หนังสือขั้นพื้นฐานของประชาชนในชุมชน หมู่บ้านพัฒนาระหว่างกลุ่มที่มีระยะเวลาที่จบการศึกษาต่างกัน	77

รายการภาพประกอบ

ภาพที่		หน้า
1	แผนผังบ้านเลขที่ 100/848	153
2	แผนผังบ้านเลขที่ 100/308	160
3	ชุมชนแออัดคลองเตย	166
4	ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา	167

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย